جامی جیهانی تۆپی پێی قەتەر ٢٠٢٢ خوێنی لێ دەچۆڕێت!.. عبدالرحمن محمد (مەلا ڕەحمان ئاوارەکان)

سەرمایەداری خۆی لە سەر خوێن و هێزوو و بازووی کرێکاران دروست بووە، کاتێک ئەتۆمبێلێکی جوان و گرانبەها دەبینیت، تەنها سەرسام مەبە بە دیزاین و دیکۆر و خێرایەکەی، بەڵکو کەمێک؛ بیر لەو کرێکارە بکەرەوە کە دروستی کردووە، بەڵام پارەی ڕۆژانەکەی بەشی گۆشتێک، ژیانێکی شایستە ناکات! تەماشایی تەنها چیمەنتەی سەربان و دیوارەکەت مەکە کە جوان و توندوتؤڵی کردووە، تەماشای ئەو بوونەوەرانەش بکە کە ئامادەیان کردووە، لە تەز و خۆڵدا تووشی هەزاران نەخۆشی بوونە و مووچەیەک وەرناگرن کە بە پێی کارەکانیان بێت!
با کەمێک مێژوو بگەڕێنینە دواوە، چەند دەیەیەک پێشتر، دەنگۆیەک بڵاوبووەوە، کە ڕووسیا و قەتەر بەرتیلیان داوە بە سەرپەرشتیارانی فیفا(فیفا؛ ڕێکخراوی تۆپی پێی جیهانیە) کەلە تیروپشکەکەدا میوانداری خولی ٢٠١٨ و ٢٠٢٢ بکەن! ئەوە بوو، چەند بەرپرسێکی باڵای فیفا ئاشکرابوون بەرتیلیان وەرگرتووە لە بەرژەوەندی ڕووسیا و قەتەر کاریان کردووە، هەموویان لە سەر کارەکانیان لابران! دواتر قەتەر بە مەندیاڵی ٢٠٢٢ ناوی دەرچوو، تا ئێستاش مشت و مڕی لە سەرە کە بگوازرێتەوە بۆ جێگەیەکی تر.
ڕوون و ئاشکرایە ، وڵاتانی کەنداو، بە هۆی زۆری داهاتی نەوتەکانیانەوە، بوونەتە ژمارە لە سەر سیاسەت و یاسا جیهانیەکان! وەک دەبینین، ڕۆڵی قەتەر لە پشتگیری داعشدا!، ڕۆڵی سعودیە و ئیمارات لە شەڕی ناوخۆی یەمەندا! کڕینی زۆربەی یانەکانی فۆتباڵی جیهانی لە چەشنی پاریس سان جیرمان و ڕیاڵ و بەرشلۆنە ، لە لایەن شێخ و ئەمیر و پادشاکانی کەنداوەوە! کەواتە سەرمایە کار دەکات، ئیتر عەگاڵت لە سەردایە، یا جامەدانەی کوردی، یا شەبقەی ئەوروپی، گرنگ گیرفانە!!

بە گوێڕەی ئامارەکان، وڵاتی قەتەر، تەنها ١٠٪ دانیشتوانی ناوخۆیین، دەنا ٩٠٪ خەڵکانی بیانین کە کار دەکەن لەو وڵاتە. زۆربەی خەڵکانی کرێکار و زەحمەتکێشی وڵاتانی سریلانکا و هیندستان

و بەنگلادش و پاکستانن. وەک زۆربەمان دەزانین، ئەم وڵاتانە بە هۆکاری جیا جیا، لە بارێکی ئابووری زۆر ناتەندروستدا دەژێن، کە لە بنەڕەتدا سیستەمی سەرمایەداریە، ئیتر گەندەڵی و ژمارەی دانیشتوان و شەڕی نەتەوەکان و مەزهەبەکان و دەست تێوەردانی وڵاتانی زلهێز و ناوچەیەکان. بۆیە ئەم هۆکارانە وای کردووە، کە شێخ و ئەمیرەکانی کەنداو، بە دڵی خۆیان بیانچەوسێننەوە ، بەرامبەر کرێی هەرزان و بگرە جاری واش هەیە بە خۆڕایی لە خراپترین هەلو مەرجی ژیان و کارکردندا.

بە گوێرەی ڕاپۆرتێکی گاردیانی بەریتانی؛ لە ساڵی ۲۰۱۱ وە ، کاتێک وڵاتی قەتەر مافی میوانداری جامی جیهانی ۲۰۲۲ پێ درا، تا ساڵی ۲۰۲۰ زیاتر لە ٦٥٠٠ کرێکار بە هۆکاری جیا جیاوە؛ لە نەبوونی هەل و مەرجی پێداویستیەکانی خۆپارێزیەوە تا دەگاتە کاری دژە پەناهەندەییەوە گیانیان لە دەست داوە! بە گوێرەی ئامارە فەرمیەکان بێت، ۱۲ دوازدە کەس لە هەفتەیەکدا لەو پێنج وڵاتەی کە زۆرترین کرێکاریان هەیە لە قەتەر گیانیان لە دەست داوە، لە کاتی دروست کردنی یاریگاکاندا. تەنها ٥٩٢٧ کەسی خەڵکی هیندستان و نیپاڵ و سریلانکان، هەروەها ٨٢٤ کرێکاری پاکستانین، بێجگە لە کرێکارانی فلیپینی و ئەثیوبی کە تا ئێستا نەژمێردراون!؟
هەموو لێکۆڵینەوەکان باس لە بێ توانایی ولاتی قەتەر دەکەن؛ لەوەی کە نەیتوانیوە، ئەو ژمارە گەورەیەی کرێکاران کە ژمارەکەی لە ۲ ملیۆن، دوو ملیۆن کرێکار زیاترە بپارێزێت، تا ئەو ڕادەیەی کە بتوانێت لێکۆڵینەوە بکات لە هۆکاری مردنەکانیان، کە زۆربەی مردووەکان لاو و کەسانی گەنجن.

لێرەدا دەیان ئاماری ئەو خێزانانە هەیە ، کە سەرپەرشتکارەکانیان لە دەست داوە و هیچ کەسێک نیە کە ژیانیان دابین بکات، کە داوایی قەرەبوو کردنەوە (تەعویز) و دەستنیشانکردنی هۆکاری مەرگی ئازیزەکانیان دەکەن. لێرەدا کۆمەڵێک هۆکار دیاریکراوون، لە چەشنی کەوتنە خوارەوە لە سەر دیوار و باڵەخانەکان، هەڵواسینی کۆمەڵێک کرێکار، خنکاندن بە گاز و ماتریالی ژەهراوی.
وەک ڕاپۆرتە تەزویرکراوەکانی تری سەرمایەداری، دەڵێت: زۆرێک لە مردووان بە سروشتی مردوون، کە دڵیان ڕاوەستاوە یا تووشی هەناسە تەنگی بوونە،بە گوێرەی ڕاپۆرتەکان ٦٩٪ ئەم کەسانە لە وڵاتانی هیندستان و نیپاڵ و بەنگلادیش بوونە، کە لەمانەش لە ٨٠٪ خەڵکی هیندستانن. هەروەها ڕاپۆرتەکان دەڵێین؛ زۆربەی هۆکاری ئەم مردنانە، شیکاری نەخۆشخانەی بۆ نەکراوە تا بزانرێت، هۆکارە

ڕاستیەکەی چیە!

ڕێکخراوی کاری جیهانی سەر بە نەتەووە یەکگرتووەکان، دەڵێت، زۆرێک لەو مردوانە بە هۆی پلەی گەرمایەکی زۆر بەرزەوە بووە، کە چوار مانگی خایاندووە، کاتێک ئەو کرێکارانە لە دەرەوە کاریان کردووە! کەمێک هۆکاری تر؛ گوایە ژمارەی ئەو کەسانە زۆرن ، یاخود کەمێیک فەرمانبەر کە کاریان بەڕێوەبردنەو لە بەر خۆر نەبوونە و لە سەر دیواری بەرز نەبوونە ، مردوون! لە زۆرێک لە وڵاتە پێشکەوتوو و خاوەن یاسا و ڕێسایەکی کاری پێشکەوتوو، مافی کرێکاران و کرێکارانی بیانی بە تایبەتی پێشێل دەکرێت، جا لە وڵاتێک، کە تا ئێستا دیوەخان و ئەمیر و شێخ بەڕێوەی دەبەن! هەر بەگوێرەی ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان، ژمارەکان ئامارەکان، ڕوون نین، لە هۆکاری گیان لە دەستدانەوە بگرە تا دەگاتە ژمارەیان و ئەو مافانەی کە خێزانی ئەو کرێکارانە هەیانە لە قەرەبووکردنەوەی گیان لە دەستدانی ئازیزەکانیان و نان پەیداکەرەکانیان.

بۆیە، خوێن دەچۆڕێت لە سەرتاپای ئەو دام و دەزگا و یاریگا و هۆتێل و ڕێگا و بانانەی کە بۆ ئامادەکاری ئەو مۆندیالە دروست کراووە، دەیان ژن و منداڵ و باوک و دایک بێ سەرپەرشتو بێ کەسێک کە پارووییەکیان بۆ پەیدا بکات! ڕاستە چێژ لە وەرزش دەبینین، بەڵام وەک دەڵێن: وەرزش مەرامە، بۆیە دەبێت هەڵوێستی مرۆڤایەتیمان هەبێت و ئەو مەرامە لە دەست نەدەین! بە دەنگی بەر بڵێین: نا، بۆ مەرگی ئێمە و قازانجی ئەووەی سەرمایەدار!

azzady22@gmail.com
10/03/2021